

120 ROKOV VOJENSKÉHO KÚPELNÉHO ÚSTAVU V PIEŠŤANOCH

Pplk. MUDr. Jozef ŠMONDRK
Vojenský kúpeľný ústav, Piešťany

Piešťanská termálna voda má prastarú tradíciu. Zmieňuje sa o nej vo svojich dielach i grécky dejepisec Herodot. Postupom času sa na ňu zabudlo. Až v spisoch Georga Wernhera z roku 1551 *De admirandis Hungarie aquis Hypomnematum* — O podivuhodných vodách Uhorska — venuje autor Piešťanom zvláštnu kapitolu.

Prírodné liečivé zdroje, a to sádrovo-sírne termálne pramene o teplote 69 °C s obsahom voľného sírovodíka a termálne sírne bahno, predurčili toto miesto na liečenie chorôb pohybového aparátu.

Z písomných prameňov je známe, že i príslušníci vojska používali vo veľkom počte piešťanské liečivé kúpele. Mužstvo bolo ubytované jednotlivo u roľníkov v Starých Piešťanoch, ťažko chorí boli spoločne ubytovaní v stodolách. Dôstojníci sa ubytovávali v súkromných penzionoch. Doprava do kúpeľov sa prevádzala na zvlášť upravených rebrinových vozoch. Z iniciatívy vtedajšieho kúpeľného lekára dr. Scherera sa od roku 1850 poriadali zbierky s cieľom postaviť pre vojsko liečebný dom. Menovaný sám daroval primeraný pozemok a zo zbierok bol zakúpený obytný dom s ubytovacou kapacitou asi pre osem dôstojníkov. Týmto bol daný základ Vojenskému liečebnému ústavu v Piešťanoch. Terajší Vojenský kúpeľný ústav bol vybudovaný z výťažku štátnej dobročinnnej lotérie usporiadanej v jeho prospech. Do používania bol daný pod menom „*Militär — Badeshaus — Kaserne*“ v roku 1863. Kapacita ústavu bola 20 dôstojníkov a 50 vojakov v jednom turnuse. V sezóne boli tri turnusy a to len v letnom období; z toho dva šesťtýždňové a jeden štvortýždňový.

Pre veľký záujem o liečbu a pre nedostatoknú kapacitu stávajúceho kúpeľného ústavu bola postavená tiež z dobročinných zbierok v roku 1909 budova menšieho pavilónku, čím sa rozšírila kapacita Vojenského kúpeľného ústavu na 33 dôstojníkov a na 80 až 100 vojakov v turnuse. Vojenský kúpeľný ústav patrila medzi tie zariadenia, kde liečenie a ubytovanie bolo pre všetkých účastníkov bezplatné. Mužstvo sa stravovalo bezplatne v ústavnej kuchyni, dôstojníci si stravu kupovali. Podľa zachovaných štatistík sa liečilo vo Vojenskom kúpeľnom ústave od jeho založenia do vypuknutia prvej svetovej vojny 5890 dôstojníkov a 20 425 osôb zo stavu mužstva.

Počas prvej svetovej vojny bola v priestoroch Vojenského kúpeľného ústavu „Válečná nemocnice červeného kríže v Pišťanech“ ako súčasť záložnej nemocnice v Trnave. Po vzniku česko-

slovenského štátu slúžili na krátku dobu budovy ústavu ako ubytovňa pre piešťanskú posádku. V roku 1920 bol ústav znovu daný do prevádzky a odvtedy slúžil svojmu pôvodnému účelu.

V priebehu 2. svetovej vojny zásluhou pokrokového zmýšľajúceho personálu sa na lôžkach ústavu liečili, ale i ukrývali ilegálni pracovníci, naši i zahraniční partizáni a vlastenci.

Po oslobodení v roku 1945 prešiel ústav po generálnej oprave na celoročnú prevádzku. Postupne sa začalo jeho vybavenie skvalitňovať. Najväčší rozvoj dosahuje ústav v posledných rokoch pod Správou vojenských lázeňských a rekreačných zariadení.

V súčasnej dobe, v zmysle RMNO číslo 23/76, zaisťuje VKÚ Piešťany komplexnú liečbu pacientom trpiacim prevažne chorobami pohybového aparátu. Hlavnou indikáciou sú revmatické choroby, zápalové i degeneratívne formy, stavy po úrazoch, zlomeninách a ortopedických operáciách. Ďalej sú to niektoré organické nervové ochorenia, polyneuritída, radikulitída, vertebrogenné ochorenia, prípadne stavy po operáciách a poraneniach periférneho nervstva a pod.

Súčasťou komplexnej liečby je balneoterapia, v ktorej sa využíva liečebných vlastností termálnej vody, bahna a ďalších prostriedkov hydroterapie a rehabilitačnej liečby. Túto zaisťuje plne kvalifikovaný personál, ktorý ovláda všetky moderné prvky rehabilitačnej liečby. Ústav má dobre vybudovaný strojový park fyzikálnej terapie, diagnostické laboratórium, poskytuje potrebnú medikamentóznú liečbu a liečebnú výživu. Najmä v diagnostike a vo výskumnej činnosti spolupracuje úzko s Výskumným ústavom reumatických chorôb v Piešťanoch. Ku komplexnej liečbe patrí aj kultúrne vyžitie, ktorého vysokú úroveň umožňuje sám ústav, ale i kvalitné kultúrne zázemie Piešťan.

Za dobré výsledky práce získal ústav i jednotlivci mnoho ocenení. Medzi inými je nositeľom „Vyznamenania za zásluhy o výstavbu“ a nositeľom titulu „Ústav socialistickej práce“.

V ústave je dobre rozvinutá a organizovaná socialistická súťaž. Všetci príslušníci sú členmi piatich Brigád socialistickej práce. Z nevelkého celkového počtu pracovníkov je 16 nositeľov zlatého odznaku BSP.

Za výsledkami práce a oceneniami ústavu treba vidieť každodennú obetavú prácu všetkých pracovníkov ústavu, dobrú spoluprácu vedenia ústavu, ZO KSČ a ZV ROH, ale i pomoc a poradenie politických orgánov a Správy vojenských lázeňských a rekreačných zariadení Praha.

Tradícia a dosiahnuté výsledky nás zaväzujú ďalej skvalitňovať komplexnú liečebnú starostlivosť o pacientov nášho ústavu v súlade s požiadavkami úloh VKÚ k realizácii záverov XVI. zjazdu KSČ, rozpracovaných podľa Hlavných smerníc rozvoja zdravotníckej služby ČSLA na roky 1981 až 1985.

Literatúra

1. Wolf, V.: Dejiny vojenského liečebného ústavu v Piešťanoch.
2. Šipoš, J.: Iniciálny rozvoj kúpeľov v Piešťanoch. Balneologický spravodaj, 1981, s. 63.
3. Torkos, J. J.: O piešťanských kúpeľoch, Bratislava, Obzor 1975.